

BUTLLETÍ CAPS

Butlletí d'Informació núm.55

Desembre 2015

Rambla Santa Mònica 10, 1 . 08002 Barcelona. Tel/fax 93 3226554
www.caps.cat a/e: caps@pangea.org

BONES FESTES DEL SOLSTICI D'HIVERN!!!

Índex

- **Grup Polítiques Salut del CAPS (GPS):**
  - Jornada participació i Salut
- **DSQ: Programa Dones salut i Qualitat de Vida**
  - Mys , XVII Seminari Redcaps, Congrés Índia 2016
- **GMAS (Grup mediambient i Salut)**
  - II Jornada Malalties mediambientals
- **DIVERSOS**
  - Discurs de la nova presidenta del FOCAP
  - Poema de l'Andreu Segura I Copa Cava

GRUP POLÍTIQUES SALUT DEL CAPS (GPS) INFORMA:

JORNADA DE PARTICIPACIÓ CIUTADANA I DE PROFESSIONALS EN SALUT I SANITAT. RESUM I PROPOSTES 20 de desembre de 2015

RESUM I PROPOSTES

Seguint la llarga tradició i experiència del Centre d'Anàlisi i Programes Sanitaris (CAPS) i el seu Grup de participació Ciutadana (GPS) en el tema de la Participació en la governança dels sistema sanitari i aprofitant el moment de l'entrada d'un nou equip de govern en l'ajuntament de Barcelona, el divendres dia 20 de novembre, vam organitzar una nova Jornada de debat sobre participació en salut, per parlar dels Consells de Salut de Barcelona, òrgans de participació ciutadana en salut, que ja porten una trajectòria de molts anys.

Vàrem convidar als responsables de l'Ajuntament de Barcelona a que dialoguessin amb nosaltres. I allà vam estar els ponents:

GEMMA TARAFÀ: Comissionada de salut de l'Ajuntament de Barcelona

FERNANDO PINDADO: Gerent de Drets de Ciutadania, participació i transparència: [PARTICIPACIÓ I DEMOCRÀCIA Sinònims? Antònims Complementaris](#)

PILAR SOLANES: Directora del Programa de Salut de l'Ajuntament de Barcelona: [10 anys de Consells de Salut](#)

PEP MARTÍ: Junta del CAPS i Membre de la Marea Blanca de Catalunya: [La Participació Ciutadana en salut i Sanitat](#)

OLGA FERNANDEZ QUIROGA: Junta del CAPS i activista de la

participació ciutadana en salut:
[Parlem dels Consells de Salut](#)

Volem que els Consells de Salut siguin realment organismes de participació Volem que siguin llocs de creació, d'intervenció no només en les polítiques sanitàries, sinó en les de salut.

Volem que siguin organismes saludables en si mateixos.

Volem que decideixin i que els seus decisions reverteixin en una millora de la salut de la gent i del Sistema Nacional de Salut. Parlem d'això i de molt més.

La Jornada ha estat un començament per seguir treballant.

Conclusions i propostes sobre els nous Consells de Salut

Participar és formar part, prendre part, d'una tasca (o responsabilitat) comuna.

Són aquelles accions individuals o col·lectives fetes per la ciutadania en les polítiques o activitats públiques.

La història dels Consells de Salut a Catalunya i especialment a la Ciutat de Barcelona on han funcionat els darreres anys a nivell de districtes municipals, no ha estat al nivell del que podríem esperar per la tasca d'apoderament ciutadà i coresponsabilitat en el planejament i control del sistema sanitari. Han estat uns Consells, en el seu millor cas d'informació de dalt a baix intentant legitimar les decisions de l'administració

Les retallades indiscriminades i els tancaments de serveis sanitaris han incidit en desafecte, discriminació i desconfiança envers els poders públics per part de molts ciutadans i ciutadanes, la qual cosa pot dificultar també la participació institucional de molta gent.

La degradació de les condicions de treball dels professionals de la salut (disminució de sous, inseguretat laboral, sobrecàrregues de treball, reducció de les possibilitats de recerca, etc.) comporten una desmotivació i deserció en l'adhesió al sistema públic de salut i també un desinterès pels temes de participació ciutadana .

D'altra banda, estan apareixent altres formes, iniciatives i moviments de participació ciutadana al marge dels canals institucionals, que caldria tenir en compte i aprofitar el bagatge de coneixement existent i el potencial d'aquests moviments ciutadans.

- La participació i l'apoderament de la ciutadania en les polítiques públiques, és un valor de qualitat democràtica en el qual s'ha de creure fermament i activar un fort lideratge del poder polític per poder vèncer inèrcies i interessos oposats a la mateixa

- També per part de la ciutadania caldrà que es donin les condicions generals que afavoreixin la confiança en els poders polítics, credibilitat dels mateixos i disposició d'implicar-se i coresponsabilitzar-se en les decisions i les polítiques públiques.

- Serà imprescindible tenir professionals motivats, amb valors de servei a la comunitat, de salut integral que abordin tots els seus determinants i convençuts de la necessitat de la participació i la implicació de la comunitat

- Cal reconstituir el Consell de Salut de Ciutat (CSB a nivell de Barcelona) amb representació dels Consells de Salut dels Districtes municipals.

- Cal la presència de representants dels ciutadans i ciutadanes també en les comissions de salut de centres sanitaris, a més dels actuals components de Consorci, ASPB i representants de centres.

- Cal reforçar la qualitat i representativitat de la comunitat (eleccions d'entitats representatives del teixit social i formació dels seus representants)

- Cal un esforç de millora del lideratge i impulsar el procés de canvi, vers un model compartit entre ciutadania, professionals i administració de salut, clarificant la missió, els objectius del Consell, les estructures i el funcionament.

- Necessitat de dotar-se d'un pla de treball de salut amb una estratègia compartida que pugui orientar els treballs dels Consells i que contempli una visió integral de la salut

- Garantir el suport amb formació a aquells que han de protagonitzar el funcionament del Consell. Actuacions per avançar cap a un concepte integral de la salut. Promoure espais d'intercanvi i d'aprenentatge, recursos i bones pràctiques

- Passar de la informació al debat i deliberació, amb conclusions majoritàries dels components del Consell i retorn dels acords i demandes. • Garantir la influència en les polítiques de salut municipals, abans de la seva aplicació i el retorn justificat de les demandes.

- Constituir la Permanent del Consell amb les seves funcions, Grups de treball específics i comissions de salut amb els centres sanitaris amb representants dels ciutadans. S'han de canviar els reglaments que tenen ara mateix els CS adaptant-los als nous valors de la participació real.

- Establir elements d'informació i participació i aprofitar les tecnologies d'Internet. Tenir una pàgina web d'informació, experiències i participació dels Consells de Salut.

- Fer visibles els Consells i donar-los a conèixer a la ciutat

DSQ INFORMA I COMENTA

VI CONGRÉS INTERNACIONAL SOBRE DONES, TREBALLS I SALUT

**11-13 DE MARÇ DE 2016 A
JAIPUR. INDIA**

L'any que ve farà 20 anys del I Congrés que es va celebrar a Barcelona sobre Dones Salut i Treballs que vam organitzar el CAPS

El proper serà el VI Congrés Internacional WWH 2016 que se celebrarà a Jaipur (la Índia) al mes de març

Se centra en l'enfortiment de l'autonomia de les dones a través de la investigació i l'acció, en proporcionar èmfasi en el treball, la salut i els seus aspectes de gènere,

A la seva web <http://wwhi.in/> us podeu inscriure, enviar abstracts i veure els temes en que se centrarà.

Des del CAPS intentarem mantenir la presència per seguir els debats i que aquesta trobada internacional segueixi endavant. Us invitem a anar-hi.

XVII SEMINARIO DE AUTOFORMACIÓN RED-CAPS Barcelona 23 de octubre

Tal com us anunciàvem es va celebrar el seminari amb la participació de prop de 100 dones professionals de la salut

ALGUNES PONÈNCIES que esperem que llegiu i us agradin:

25 años después. Pilar Babi Rourera

Entre los deseos y la realidad:
reflexiones de una médica de
atención primaria. Mar
Rodríguez Gimena

**Médicas de familia y
precariedad
sanitaria. Patricia Escartín
Lasierra.**

Hem participat al Fòrum contra les violències de gènere en una taula sobre Salut amb perspectiva de Gènere

Podeu escoltar les ponències a aquest audio

<https://www.youtube.com/watch?v=94U9TvZFoos>

i veure [el vídeo resum](#) del IX Fòrum contra les violències de Gènere

Revista MYS

Ja hem penjat a internet la revista Mys 38

A més veureu que a la web ara apareix també el [nostre facebook](#) que ja estem arribat als 1500 m'agrada.... i que volem augmentar...

Estem preparant el MYS 39 que rebreu al mes de gener amb un dossier sobre les nostres experiències [sobre la Mort, el dol, els comiats....](#)

Aprofitem les vacances dels solstici d'hivern per regalar subscripcions a les amigues i amics.. Només són 15 euros a l'any i així anem fent noves sòcies.

Només ens heu de donar l'adreça on vols que li arribi i fer un ingrés de 15 euros al compte del CAPS

<http://mys.matriz.net/suscripcion.htm>

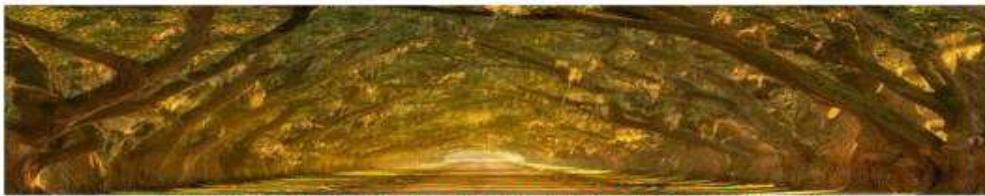
Subscriu-te/suscríbete

I seguim amb el curs sobre on line [sobre cicle menstrual](#) i moles altres coses...en el que participen unes 20 persones

GMAS Informa i comenta

Les segones Jornades sobre Malalties Mediambientals se celebraran el 20 de desembre al Col·lectiu Ronda

II Jornada de treball sobre Malalties mediambientals
Fibromiàlgia, SQM, Sensibilitat electromagnètica, Fatiga Crònica
20 de novembre de 2015 a les 10 del matí
Auditori del Col·lectiu Ronda (Sant Pere més Alt 50 BCN)

- Estat de la qüestió i seguiment de les demandes a l'administració per les associacions de persones afectades
- Informe sobre el V Col·loqui internacional. Brussel·les: La Crida de Paris.
Carme Valls-Llobet
- Medicina ambiental: projecte sanitari i comunitari des de la sanitat pública.
Dra. Carme Ruiz
- Noves tecnologies i malalties emergents: riscos i precaucions. **Anna Font Coll**

Organització: CAPS: Centre d'Anàlisi i Programes Sanitaris

Col·laboració: APQUIRA; ACAF; ENSALUT; COL·LECTIU RONDA, ASCSFCM, Plataforma Familiars FM-SFC ...

Inscripció Gratuïta però necessària per aforament a caps@pangea.org

Properament trobareu les ponències i conclusions a la web

De moment aquest dos textos qu es va presentar la Carme Valls us poden interessar: [Declaración internacional sobre los peligros sanitarios de la contaminación química](#)

[Declaración de Bruselas 2015](#)

DIVERSOS

Felicitem a la nova presidenta del FOCAP la Nani Vall-Llossera i reproduim pel seu interès el magnífic text e l'acte d'investidura sobre l'Atenció Primària

DISCURS DE LA NOVA PRESIDENTA DEL FOCAP

Assemblea General Ordinària
FoCAP Barcelona, 3 de desembre
de 2015

Assumeixo en aquest moment, una tasca de major visibilitat, amb respecte i por de no estar a l'alçada de l'honor que suposa presidir el FoCAP. Ho faig des del que sóc professionalment: metgessa de capçalera, i des d'on miro l'atenció primària i la medicina de família: el barri de Bon Pastor a Barcelona, un barri on els determinants socials de la salut pesen molt més que altres factors en l'esperança de vida, la càrrega de malaltia i de patiment de les persones. Unes persones, els meus pacients, que en els darrers nou anys m'han ensenyat a ser millor metgessa i millor persona. També assumeixo aquest càrrec des de qui sóc com a persona, amb algunes

virtuts i moltes limitacions i amb conflictes d'interès, són públics (a la web de la camfic). En tot cas, gràcies per la confiança. L'Atenció Primària és política per definició. Això no ho dic jo, ho diu Iona Heath, qui va ser presidenta del Royal College of General Practitioners al Regne Unit i del comitè d'ètica del British Medical Journal. L'Atenció Primària és política perquè és depositària del relat de la vida de les persones, perquè tenim la fotografia més real de la societat a partir de la porta al més íntim que ens obren les persones que la formen, perquè coneixem la seva manera d'emmalaltir o de sentir-se malaltes.

Som polítiques perquè no podem no ser-ho, quan veiem les conseqüències sobre la salut de l'actual mercat laboral, quan veiem com l'hiperconsumisme i l'hiperindividualisme influeixen sobre la percepció de malaltia i el perpetu malestar de la nostra societat.

NO podem no ser polítiques davant la violència masclista que veiem a la consulta. No podem no ser polítiques davant la nostra pròpia dificultat per acollir i intentar donar resposta a tant patiment. Davant de tot això, fer i no fer són postures polítiques, en un o altre sentit.

Som polítiques perquè som científiques i la ciència ens diu que els sistemes sanitaris públics amb una atenció primària forta són millors per a la salut de les persones i de la societat. La ciència ens diu que l'accessibilitat, longitudinalitat, integralitat i coordinació, que són pròpies de l'atenció primària, són bones per a la salut de les persones. Si accessibilitat, longitudinalitat, integralitat i

coordinació es trenquen, a causa del debilitament de l'atenció primària per factors externs o dels professionals, això té repercussió en la salut de les persones. La ciència ha demostrat que com més fràgil és la persona més es beneficia d'aquestes característiques de l'atenció primària i de passar per les mínimes mans possibles.

L'atenció primària està amenaçada per diferents flancs:

- L'atenció primària tendeix a ser antropològicament conservadora i mínimament disruptiva. El respecte a l'autonomia de les persones, la informació acurada sobre els riscos i beneficis, s'oposen a l'actitud més invasiva de la medicina hospital-cèntrica. A l'imperi de la tècnica, on tot el que es pot fer s'ha de fer, l'actitud de l'atenció primària és jutjada com a poc avançada o científica.

- L'atenció primària té més present (o ho hauria) la llei de cures inverses, per la que sabem que reben més atenció les persones que menys ho necessiten i menys els que més ho necessiten. En un món on el mercat ho domina tot, intentar que un excés de medicina no faci mal i contra-restar les deficiències en l'atenció dels que més ho necessiten, penalitza.

- ç• L'atenció primària no encaixa en el sistema econòmic que ens regeix. No som un bon mercat. L'anamnesi, l'exploració física, l'escolta i la paraula a la consulta no generen negoci. La prudència a l'hora d'utilitzar nous tractaments i tecnologies perquè sabem els riscos

d'aplicar-los en poblacions fonamentalment sanes, és contrària a la filosofia del "més és millor". La prevenció quaternària és contrària al mercat.

- L'atenció primària és contracultural en una societat en què es fomenta la por, la desconfiança i la fal·làcia de les certeses absolutes i la immortalitat. L'atenció primària és important però cal que els professionals ens ho creguem. Només seguirà sent important si els professionals seguim fent coses importants per als pacients. Dit d'una altra manera, en les nostres mans està no convertir-nos en una peça irrellevant del sistema.

Això sí, haurem de lluitar per tenir les condicions adequades per poder fer coses significatives per a la salut de les persones. Aquestes condicions no vindran soles. En aquest context el FoCAP segueix tenint sentit i segueix sent necessari. El FoCAP necessita mans, massa crítica i ànima. Us necessitem, ens necessitem, perquè volem seguir treballant per una millor atenció primària, amb professionals més apoderats, més contents i més reconeguts, al servei de les persones i de la societat

Disculpin les molèsties!

Per si de cas, abans d'hora.

Al portal un rètol crida l'atenció:
“El pessebre romandrà tancat mentre
encetem l'obra de pre-desconnexió
que voldríem acabar aquest desembre

i ,si pot ser, abans dels sants innocents”.

El bou no hi és tampoc a l'estable
i la mula ha fugit cuita corrents,
tots dos units en una vaga innegociable.

Josep i Maria no es posen d'acord
si serà nen o nena el candidat
que escolti, plaent, l'al·leluia del cor.

L'àngel, esmaperdut, no sap, capsigrany
si el que cal anunciar als pastors és:
rifa de Nadal o grossa de cap d'any.

Andreu Segura Benedicto.

Pensant en el solstici d'hivern de l'any 2015.

**US CONVIDEM A PRENDRE UNA COPA DE CAVA EL 18 DE
DESEMBRE A LES 13.00 AQUI AL CAPS RAMBLA SANTA MÒNICA 10**